



Obnova mokřadní vegetace na ploše terestrických rákosin a plochách zasažených sukcesí dřevin



Ester Ekrťová

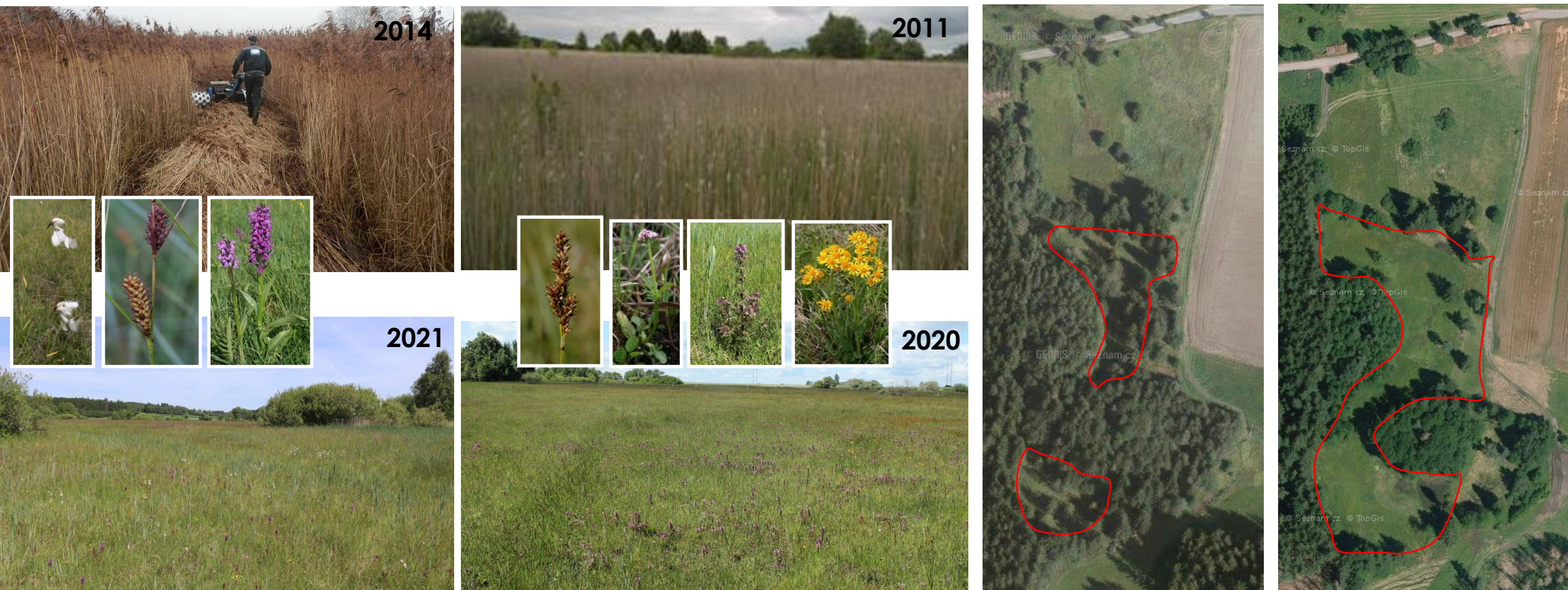
Proč obnovu na zaměřovat zrovna na terestrické rákosiny a plochy s náletem dřevin ?

- Často plochy s vysokým obnovním potenciálem
 - často se vyskytují v potenciálně nejcennějších částech lokalit
 - potenciál aspoň částečně zachovalého vodního režimu (terestrické rákosiny)
 - nižší hladiny živin v prvních fázích sukcese (nálety dřevin)



Proč obnovu na zaměřovat zrovna na terestrické rákosiny a plochy s náletem dřevin ?

- Z pohledu tradičních managementových postupů (seč) je asanace silně degradovaných terestrických rákosin „drahé“ opatření s „nejistým“ výsledkem.
- Nálet dřevin má nejen přímý vliv na druhovou skladbu (zánik nelesního biotopu), ale zásadní je také nepřímý vliv na sousedící nelesní zachovalé části luk a mokřadů (zástin, opad, přerušení konektivity)





Asanace terestrických rákosin – zásadní předpoklady pro úspěšnou obnovu

- Velmi důkladné odstranění stařiny/stržení svrchní části drnu
- Rákos má oddenky hluboko – nelze jej odstranit – pouze se vytváří „prostor“ pro regeneraci mokřadních druhů původního rašelinného biotopu
- V prvních letech po obnově je důležitá časná, příp. opakovaná seč
- Mulčování materiálem (mechový mulč) z cenné části lokality
- Využití „biologického boje“ – *Pedicularis palustris*





Příklad 1: PR Chvojnov

- Mulčování materiálem (mechový mulč) z cenné části lokality

2013



léto 2014



podzim 2014



2015



2017

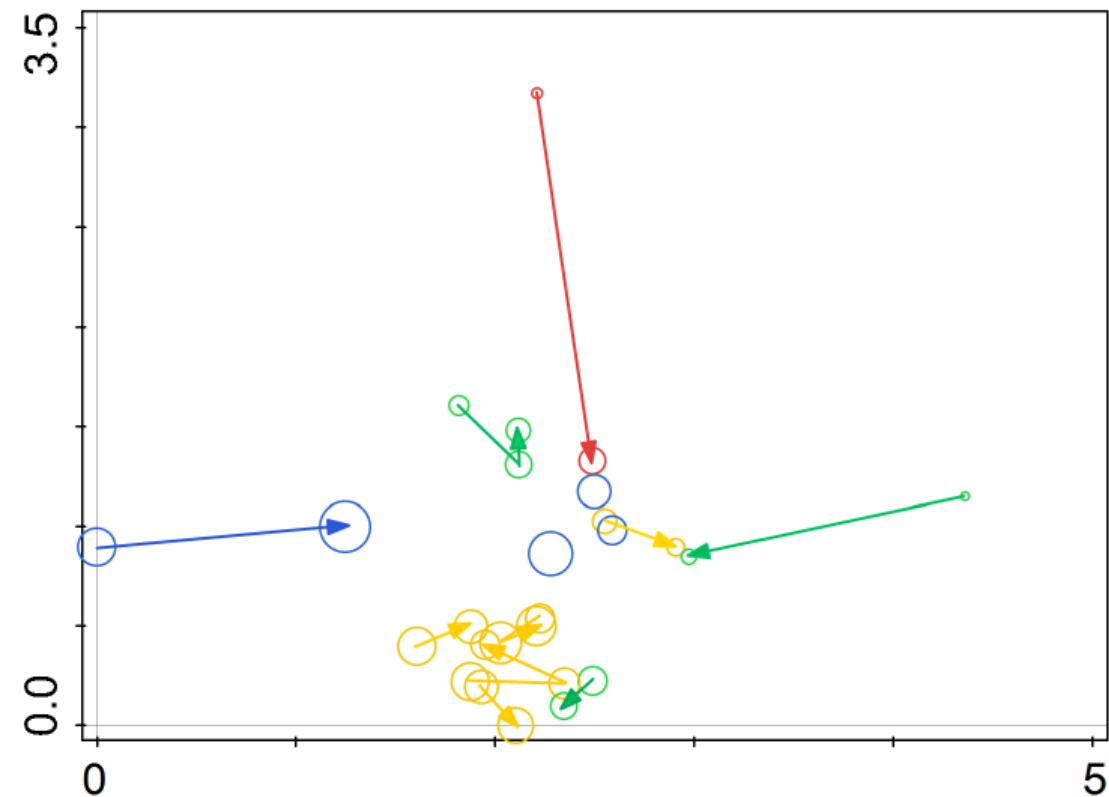


2019

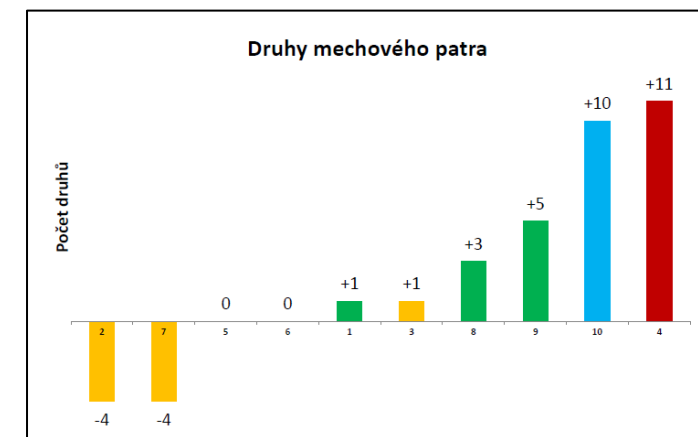
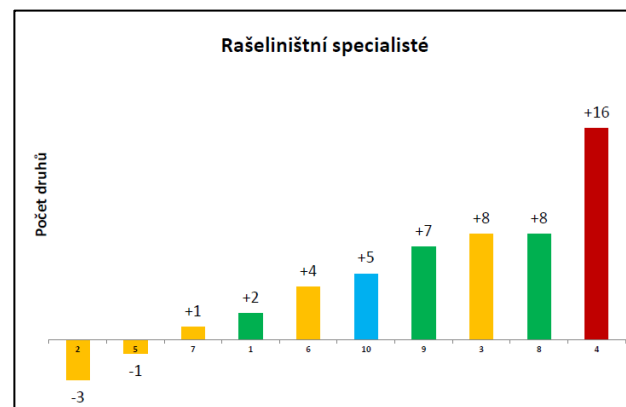
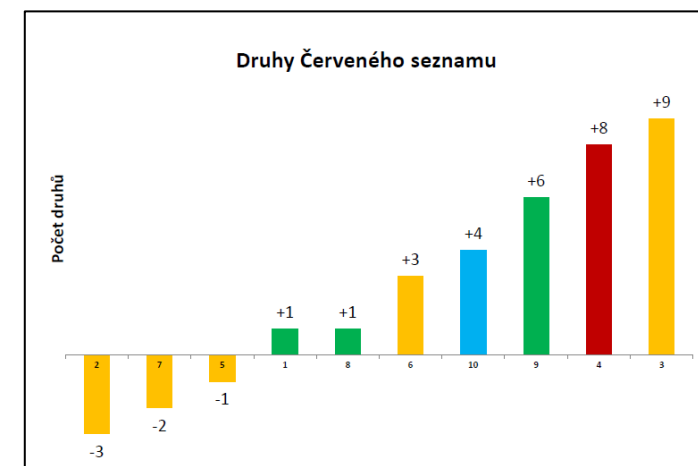
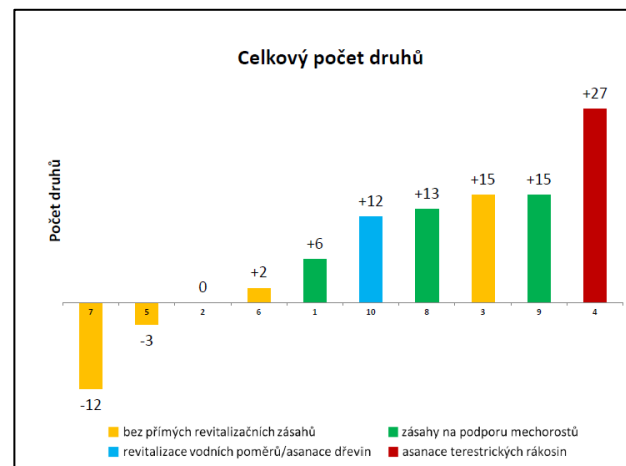




Příklad 1: PR Chvojnov

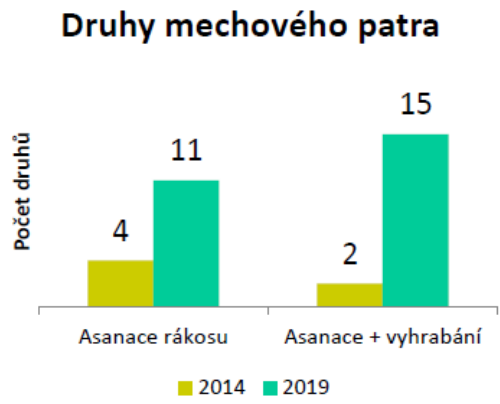
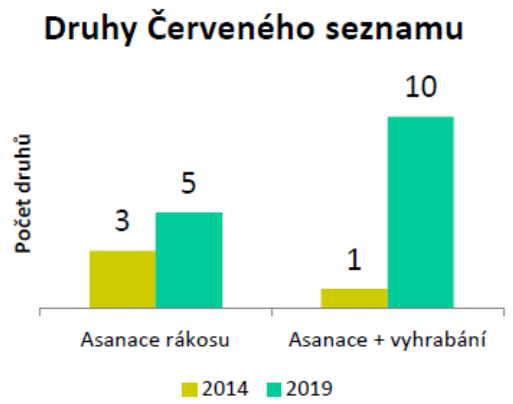
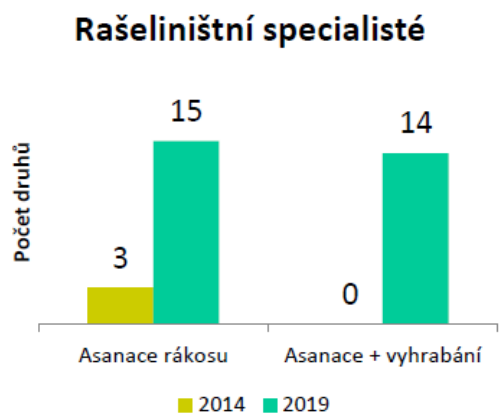
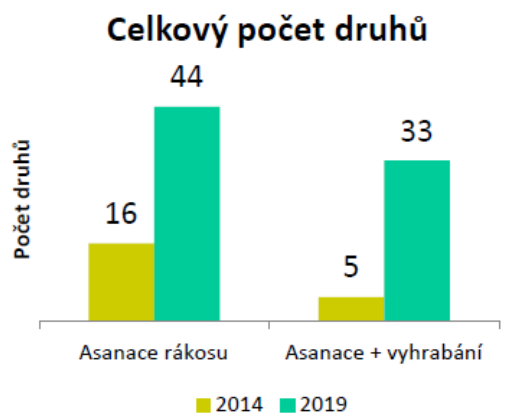


DCA, šipky vyjadřují posun pozice opakovaných snímků





Příklad 1: PR Chvojnov



Příklad 2: Slatina u Mutišova

- Stržení svrchní části drnu je zásadní zejména v místech s výrazně narušeným vodním režimem a přítomnosti odvodňovacích kanálů



2017 – po seči, před stržením



2017 – při realizaci



- Před stržením je důležitá příprava plochy pokosením** – plocha je přehledná, jsou viditelné kanály, deponie apod.

Příklad 2: Slatina u Mutišova

- Při přechodu mezi strženým a koseným porostem by neměla vzniknout nerovnost (komplikace pro následnou seč)
- Velmi důležité je zahrnutí a zaslepení odvodňovacích kanálů, možné vybudování sníženin a tůní
- V následujících třech letech – dvojí seč, první seč nejpozději v průběhu června



2017



jaro - 2018



Carex demissa - Dm

Isolepis setacea

Trifolium spadiceum

Dactylorhiza majalis

Scorzonera humilis

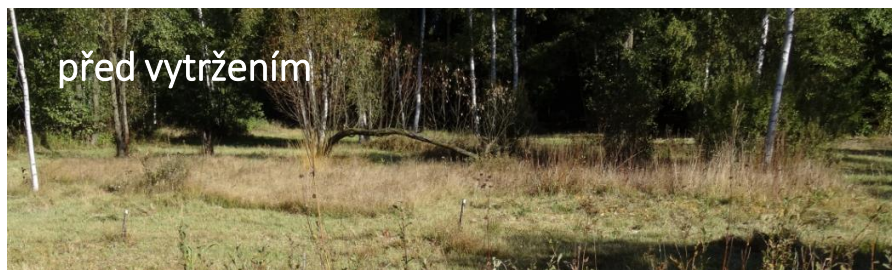
Potamogeton obtusifolius



2020

Redukce náletu dřevin - jen vyřezat často nestačí !

- Vyřezáním obnovíme oslunění, ale často ještě podpoříme růst polykormonu v ploše (vrby, olše)
- Na ploše je zásoba živin z opadu a většinou regenerují druhy spíše eutrofních ploch
- Kořenový systém dřeviny „zpevní“ povrch „drnu“ – plocha je většinou zcela nezajímavá pro nejvýznamnější druhy vázané na zvodnělé a rozvolněné plochy prameniště
- Často chybí zásah do půdního povrchu, který „spustí“ regeneraci ze semenné banky
- Pařezy nejlépe **vytrhat**, případně vyfrézovat



Vytrhání

- Vrací sukcesy na počátek - vytváří velmi cenné narušení a otevřené zvodnělé plošky
- Vytržený materiál se celkem snadno z místa odstraní
- Není se jej potřeba obávat ani na nejcennějších plochách, zde potřeba obrát cenný materiál z vytrženého pařezu a vrátit na místo
- V případě degradovaných ploch, odstraníme zároveň i degradovanou svrchní vegetaci
- Zejména v případě větších dřevin se vyplatí vytrhávat 2-4 r. po vyřezání



Frézování

- Vhodné na místech, kde je technicky obtížné pařezy vytrhat (velké pařezy)
- Používat tam, kde je vytržení nežádoucí (poškození vegetace, vedle stojících dřevin)
- Hlavní efekt zásahu spočívá ve významném usnadnění následné seče
- Frézovaný materiál je potřeba pečlivě odstranit – poměrně pracné, logisticky náročné
- Vrby mohou částečně zmlazovat



Příklad 1: PR Nad Svitákem



Příklad 2: PP Jezdovické rašeliniště

2015 – po odstranění dřevin



Calamagrostis epigejos

Scirpus sylvaticus

Holcus lanatus

Cirsium palustre

Frangula alnus

Crepis paludosa

2019



Carex demissa - Dm

Eriophorum angustifolium

Eleocharis quinqueflora

Triglochin palustris

Carex echinata

Carex panicea

2020



Závěr

- Obnova silně degradovaných ploch může být velmi efektivní – většinou vyžaduje razantní přístup
- Stržení povrchu stimuluje regeneraci ze semenné banky, umožňuje mulčování, obnovuje přirozené vyvěrání vody k povrchu.

Chvojnov 2011



Chvojnov 2020



Závěr

- Pozor na plochy s trvalým přísunem eutrofizace (vyvěrání svedené meliorace z okolních zemědělských pozemků) – špatná účinnost mechového mulče.



- Na zvodnělých místech po vytrhání dřevin – pozor na rychlou regeneraci *Typha latifolia* ze semenné banky.



- Provést úspěšnou obnovu není problém (finanční, organizační) – problém je stav udržet a posouvat dopředu – v řadě případů selhává následná údržba



Děkuji za pozornost